

takaríthatnánk rengeteg kudarcot és üresjáratot.

Különösen izgalmas a szerzőpárosnak az a következtetése, amelyet a gyógykezeléssel egyenértékűnek bizonyult tanácsadó módszer lényegeként ismertettek. A tanácsadás — az ő felfogásuk szerint — nem prédikáció, amit az arra illetékes mindentudók olvasnak rá az értelemről úgyszólván megfosztott, rájuk szoruló szerencsétlenekre. Nem, egészen más dolog. A bajba jutott megnyugtató (megtorpantató) a lejtőn) s elgondolkodtatása saját körülményeiről, hogy minél valóságosabban tudjon újra dönteni. Ez a tanácsadás a lehorgadt fej fölemelése is egyben, az önbizalom visszaadása, mondván: „uram, vegye tudomásul, a saját élethelyzetén csak maga tud segíteni!”

A könyv tanulmányai elgondolkodtatják a szakembert és a „laikust” egyaránt.

(Dr. Simek Zsófia)

DR. MÉSZÁROS ISTVÁN: Hipnózis. 2. átdolgozott, bővített kiadás. (Medicina Könyvkiadó, Budapest, 1984.)

A könyv első kiadása 1978-ban jelent meg, ugyancsak a Medicina Kiadó gondozásában. A szerző, aki 25 éve foglalkozik a hipnózissal kapcsolatos kutatásokkal, nagy gyakorlattal, sok tapasztalattal és széles körű irodalmi ismeretekkel rendelkezik e téren. Könyve szakemberek számára készült, de érdeklődő laikusok is megértik. A hipnózissal kapcsolatos ismeretanyagot szisztematikusan és kritikai szemmel megy végig, kezdve a hipnózis történetén, élet-tani alapjain, a magyarázatára felállított elméleteken, vélt és valós veszélyein. Foglalkozik a szuggesztíóval, a hipnotikus fogékonysággal, a hipnózis technikájával, csoporthipnózissal és autohipnózissal. A könyv utolsó harmada a hipnózis klinikai felhasználását tárgyalja.

A számos idevonatkozó kutatómunka ellenére a hipnózis mibenléte, az állapot bekövetkezésének mechanizmusa ma is ismeretlen, noha misztikusságát a kutatások következtében — legalábbis a szakemberek előtt — elvesztette. A nagy fejlődés részben a hipnóziskutatás módszereiben és azok egyre egzaktabbá válásában következett be, részben pedig — és egyelőre talán ez a fontosabb — klinikai felhasználásában. Magyarországon a hipnózis felhasználása a gyógyászatban egyre inkább terjed, s ebben a szerző kutató- és oktató munkájának csakúgy, mint közleményeinek és könyve első kiadásának meghatározó szerepe van. Könyvének ez újabb, bővült kiadása nyilván meggyorsítja majd ezt a folyamatot.

— nt —

A Bükk Nemzeti Park — Kilátás a kövekről. Szerk.: SÁNDOR ANDRÁS (Natura, Budapest, 1984.)

A Mezőgazdasági Kiadó egyik nagyszabású vállalkozása volt a magyarországi nemzeti parkokról szóló monográfiák kiadása. Az elmúlt években megjelent már a Kiskunsági Nemzeti Parkról és a Hortobágyról egy-egy kötet. A sorozatot a Bükk Nemzeti Parkot bemutató könyv zárja le (feltéve, ha nem nyilvánítanak újabb területeket nemzeti parkká).

E kötet igen gazdag anyagot ölel föl. Megtalálható benne a terület geológiai és éghajlati ismertetése éppúgy, mint az ott

élő növények és állatok leírása. Külön fejezet foglalkozik a Bükk különböző barlangjaiban (pl. a Szeleta-barlangban) talált ősemberleletekkel, kő- és csonteszközök leírásával. Igen érdekesek a Bükk történelmével, néprajzával, illetve ipartörténetével foglalkozó részek. A turisták valószínűleg örömmel fogadják majd a könyv elején található nagy felbontású térképeket és a könyv végén felsorolt hetvenhat túraútvonalat. Izgalmas olvasmány a bükk barlangok világát ismertető rész is.

A Bükk jövőjéért aggódók, a tájat, az élővilágot az egyre nagyobb környezet-szennyezéstől féltők bizonyára megnyugvással olvassák a nemzeti park jövőjéről szóló fejezetet. A távlati tervek között szerepel a Bükk központi részének mentesítése a gépkocsiforgalomtól, de természetesen gondolnak a gyalogolni kevésbé tudókra vagy szeretőkre is: vagy az erdei vasúthálózatot bővítik ki, vagy elektromos autóbuszokat állítanak forgalomba. Ezenkívül drótkötélpályák építését is tervezik. Az autókat a kiindulási helyeken létesített nagy befogadóképességű autóparkolóban lehet majd hagyni. Most már csak abban kell bízunk, hogy e szép elgondolások valóban minél hamarabb megvalósuljanak.

A kötet külön értéke a nemzeti park szép tájait, életét, ritka növényeit, állatait bemutató huszonnégy oldalas színes fényképmelléklet, és a könyv végén található bőséges irodalomjegyzék, amelyben még a Bükkről szóló szépirodalmi alkotások is helyet kaptak. A mű nem hiányozhat egyetlen természetbarát könyvespolcáról sem.

(P. G.)

STEGENA LAJOS: Korok és térképek (Gondolat, Budapest, 1984)

Rövid időn, alig egy éven belül már a második, térképekkel foglalkozó munka kerül a magyar olvasó elé. Csak dicséret illeti könyvkiadásunkat, hogy a tavaly megjelent Földünk tükre, a térkép című nagy lélegzetű (ennek megfelelően drága, mondhatni: exkluzív) munka után egy olcsó, mindenki által elérhető és megérthető, de nem kevésbé igényes könyvet jelentetett meg. Stegena Lajos írása — már csak a terjedelménél fogva is — jóval szűkebb kört, a térképkészítés történetét követi nyomon az ősidőktől napjainkig. Talán a bőséges, gazdag tudománytörténeti forrásanyag teszi, hogy a könyvben kicsit túlságosan is az ősidők dominálnak, korunkra alig néhány oldal jutott. Ez nem baj. A régmúlt tudományának eredményeiről olvasva, a szép illusztrációt nézve legalább elgondolkodhatunk, mi mindent tudtak (és mi mindent tudtak rosszul) őseink, miközben megpróbálták rajzos formában papírra rögzíteni az őket körülvevő, egyre táguló világot.

(T. L.)

CSABA GYÖRGY: Gondolatok a biológiáról (Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1984.)

Kezdjük kivételesen hátulról. A könyv ugyanis három részre oszlik, s a harmadik részében, mint a szerző írja, science fiction jellegű írások találhatók. Azért hangsúlyozom a jellegét, írja tovább a szerző —, mert csak a történelmi sci-fi, a tartalom valódi biológiai. Abban meglepettem, hogy az élő

olyan csodálatos és változatos, hogy ennél fantasztikusabb még a sci-fi sem lehet. Megpróbáltam tehát a biológiai történeket elmondani irodalmi módon, illetve a sejt helyzetéből szemlélni az eseményeket és kísérletet tettem arra, hogy a biológia által felvetett problémákat sci-fibe foglaljam.

Mint a szak- és tankönyvek íróját, ismeretterjesztő cikkek szerzőjét, a társadalom és a biológia problémáit boncolgató esszéíró, olvasóink jól ismerik Csaba professzort. E könyvének a végén szépirodaként mutatkozik be: szokatlan szépirodaként. A történeteket, amiket sci-fi novellák keretében önt, tán kettő kivételével sejtnek élik át, megszemélyesített ivarsejteket, baktériumsejteket, fehér vérszövetek stb. Élményanyaguk, történetük magával ragadó, fantasztikus, szinte hihetetlen — és mégis igaz, hiszen a szerző nem tesz mást, mint irodalmi eszközökkel mondja el azokat, amiket a szakma száraz, precíz szargonjával az egyetemen amúgy is tanít. A történetek a szó legszorosabb értelmében tudományosak is, fantasztikusak is, irodalmiak is, s a legfantasztikusabb bennük mégis az, hogy nem „tudományos-fantasztikus” történetek, hiszen a legközönségesebb mindennapi eseményeket: a megtermékenyítést, a fertőzést, a halált írják le. A kötet tehát mindazoknak is ajánlható, akik a sci-fi irodalom egy újabb, szokatlan, de igen érdekes hajtását akarják megismerni.

Csaba professzor könyve azonban több ennél, hiszen az első két rész a társadalomért elkötelezett orvosbiológus esszéit, figyelemztetéseit, a társadalmi jelenségekre írt reflexióit gyűjti csokorba, helyesebben, ezek közül azokat, amelyek előző könyveiben nem láttak napvilágot. Vannak közöttük ismerős írások is, egy részük lapunk hasábjain vagy más folyóiratokban már megjelent, a többi itt olvasható először.

Ha a harmadik rész írásait sci-fi szerűeknek mondtuk, az első két részben megjelentek esszé-szerűnek mondhatnánk. Nem igazi esszé, mert az adott problémakört nem járják át keresztben-hosszban, csak villanásszerűen egy-egy bekezdés erejéig tűnik elénk egy-egy gondolat, vagy még addig sem, s pereg tovább, hogy újbaknak és újbaknak adjon helyet. Ily módon igen sok érdekes — értékes — fontos megfigyelés, megállapítás vetődik fel bennük az emberről, a társadalomról, a biológiáról, az oktatásról, az egészségről, mind-mind a jövőnek elkötelezve. Az olvasó szeretne megállni egy-egy problémánál, azt jobban körüljárni, jobban megemészteni: a gondolatok és gondok súlyosága megérdemelné. A szerző azonban viszi tovább az olvasót egyre újabb gondok, gondolatok és felismerések felé.

Olvasóinknak melegen ajánljuk figyelmükbe e könyvet, amely tartalma alapján egy kissé reprezentatívabb külsőt is megérdemelt volna.

(G. T.)

DEBRECZI ZSOLT: Disznónövények. (Móra Könyvkiadó, Budapest, 1984.) Harmadik kiadás.

A Búvár Zsebkönyvek e kötetét Bíró Krisztina rajzolta.

KÓSA GÉZA: Havasi virágok. (Móra Könyvkiadó, Budapest, 1984.)

A környező országok havasaiban található gyakoribb virágokat mutatja be a Búvár Zsebkönyvek új kötete, amelynek illusztrációit Gyurkó Gizella készítette

